

Tuần 2,3
Tiết 2,3

Ngày soạn: 15/9/2025
Ngày dạy: 16/9/2025 lớp 7C
18/9/2025 lớp 7B
19/9/2025 lớp 7C

BÀI 2: PHẦN MỀM MÁY TÍNH

Thời lượng: 2 tiết

I. Mục tiêu

1. Về kiến thức: Sau bài học này em sẽ:

- Giải thích được sơ lược chức năng điều khiển và quản lí của hệ điều hành.
- Phân biệt được hệ điều hành với phần mềm ứng dụng.
- Nêu được tên một số phần mềm ứng dụng đã sử dụng.
- Giải thích được phần mở rộng của tên tệp, cho biết tệp thuộc loại gì, nêu được ví dụ minh họa.

2. Về năng lực:

2.1. Năng lực chung

- Năng lực tự chủ, tự học: Học sinh có khả năng tự đọc sách giáo khoa và kết hợp với gợi ý của giáo viên để trả lời câu hỏi về khái niệm hệ điều hành, phần mềm ứng dụng,...
- Năng lực giao tiếp và hợp tác: Học sinh thảo luận nhóm để đưa ra khái niệm hệ điều hành, phần mềm ứng dụng.
- Năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo: Học sinh phân biệt được sự khác nhau giữa hệ điều hành và phần mềm ứng dụng.

2.2. Năng lực Tin học

- Giải thích được sơ lược chức năng điều khiển và quản lí của hệ điều hành, qua đó phân biệt được hệ điều hành với phần mềm ứng dụng.
- Nêu được tên một số phần mềm ứng dụng đã sử dụng. Giải thích được phần mở rộng của tên tệp cho biết tệp thuộc loại gì, nêu được ví dụ minh họa.

3. Về phẩm chất:

- Trách nhiệm: Học sinh có ý thức trách nhiệm đối với việc sử dụng thiết bị học. Nhận ra được trong một tổ chức, các thành viên có vai trò, vị trí khác nhau để thực hiện mục tiêu chung. Từ đó tự giác, củng cố ý thức tổ chức kỉ luật.

II. Thiết bị dạy học và học liệu

- Thiết bị dạy học: Máy chiếu, máy tính giáo viên, phiếu học tập
- Học liệu: Sách giáo khoa Tin học 7

III. Tiến trình dạy học

1. Hoạt động khởi động (5 p)

a) Mục tiêu: Giúp học sinh định hướng được bài học:

- Nếu không có chương trình máy tính (phần mềm), thành phần thiết bị chỉ là khối vật chất không phản hồi.

- Xác định hai loại phần mềm để tìm hiểu trong hai mục của bài học: hệ điều hành và phần mềm ứng dụng.
- Học sinh phân biệt được hoạt động có tính chất điều hành và những hoạt động khác. Qua đó có thể liên hệ với đặc điểm của hệ điều hành.

b) Nội dung: Học sinh đọc đoạn văn bản trong sách giáo khoa và trả lời câu hỏi:

Trong dự án **Sổ lưu niệm**, bạn An đóng vai trò trưởng nhóm. Em hãy chọn ba công việc thể hiện chức năng điều hành nhóm của bạn An trong những công việc sau đây:

- a) Mô tả nội dung sổ lưu niệm bằng phần mềm sơ đồ tư duy.
- b) Quản lý công việc của cả nhóm, theo dõi thời gian thực hiện.
- c) Định dạng và sắp xếp các đoạn văn bản trong sổ lưu niệm.
- d) Phân công nhiệm vụ và kết nối các hoạt động của các thành viên.
- e) Thiết kế bài giới thiệu sản phẩm bằng phần mềm trình chiếu.
- f) Thay mặt cả nhóm, trao đổi thông tin với cô giáo và các nhóm khác.

c) Sản phẩm: Đáp án: b, d, f.

d) Tổ chức thực hiện:

- **Chuyển giao nhiệm vụ:** GV giới thiệu mục đích yêu cầu và tiến trình của hoạt động thảo luận trước lớp.
 - + Chia nhóm HS.
 - + Phát phiếu học tập, yêu cầu học sinh thảo luận trong 3 phút
- **Thực hiện nhiệm vụ:**
 - + HS phân công nhóm trưởng, người báo cáo.
 - + HS thảo luận và viết câu trả lời theo nhóm.
- **Báo cáo, thảo luận:** HS trình bày kết quả, nhóm khác nhận xét, bổ sung.
- **Kết luận, nhận định:** GV nhận xét, đánh giá và chuẩn kiến thức.

2. Hoạt động hình thành kiến thức mới

2.1. Hoạt động 1: Hệ điều hành (15p)

a) Mục tiêu: Học sinh phân biệt được hệ điều hành với các phần mềm khác. Chỉ ra được các chức năng cơ bản của hệ điều hành.

b) Nội dung: Nêu vai trò, chức năng của hệ điều hành.

c) Sản phẩm: Câu trả lời của các nhóm.

d) Tổ chức thực hiện:

- **Chuyển giao nhiệm vụ 1 :** GV giới thiệu mục đích yêu cầu và tiến trình của hoạt động trước lớp.
- **Thực hiện nhiệm vụ:** HS đọc nội dung trong SGK và rút ra kết luận về vai trò, các chức năng chính của hệ điều hành
- **Báo cáo, thảo luận:**
 - GV gọi học sinh trả lời câu hỏi
 - Gv tổ chức cho học sinh thảo luận, trao đổi
- **Kết luận, nhận định:** GV nhận xét, đánh giá và chuẩn kiến thức.

- Hệ điều hành là phần mềm hệ thống quản lý và điều khiển hoạt động chung của máy tính, quản lý dữ liệu, cung cấp cho con người môi trường tương tác với máy tính

và chạy các phần mềm ứng dụng.

- Có những hệ điều hành dành cho máy tính như Windows, Mac OS, Linux,... và những hệ điều hành cho điện thoại thông minh và máy tính bảng như IOS, Android,...

- **Chuyển giao nhiệm vụ 2:** GV đặt câu hỏi, yêu cầu học sinh làm việc cá nhân suy nghĩ trả lời

1. Phần mềm nào sau đây **không** phải là một hệ điều hành?

- A. Windows 7. B. Windows 10.
C. Windows Explorer. D. Windows Phone.

2. Chức năng nào sau đây **không** phải của hệ điều hành?

- A. Quản lý các tệp dữ liệu trên đĩa.
B. Tạo và chỉnh sửa nội dung một tệp hình ảnh.
C. Điều khiển các thiết bị vào – ra.
D. Quản lý giao diện giữa người sử dụng và máy tính.

- **Thực hiện nhiệm vụ:** HS đọc câu hỏi, suy nghĩ
- **Báo cáo, kết luận:** HS trả lời câu hỏi, học sinh khác nhận xét
- **Kết luận, nhận định:** GV nhận xét, đánh giá và chuẩn kiến thức.
- **Dự kiến sản phẩm:**

Đáp án: 1 – D 2 – B

2.2. Phần mềm ứng dụng

a) Mục tiêu:

- HS phân loại được một số tệp dữ liệu theo phần mở rộng của chúng.
- Nêu được tên một số phần mềm ứng dụng đã sử dụng

b) Nội dung:

Nhiệm vụ 1:

- Phiếu học tập số 1

Nhiệm vụ 2: Phần mềm ứng dụng là gì? Kể tên một số phần mềm ứng dụng đã sử dụng

c) Sản phẩm: Kết quả điền phiếu của các nhóm; câu trả lời của học sinh

d) Tổ chức thực hiện:

- **Chuyển giao nhiệm vụ 1:** GV giới thiệu mục đích yêu cầu và tiến trình của hoạt động thảo luận trước lớp. Phát phiếu học tập 1, yêu cầu học sinh thảo luận trong thời gian 3 phút
- **Thực hiện nhiệm vụ:** HS thảo luận và viết câu trả lời theo nhóm.
- **Báo cáo, thảo luận:** HS trình bày kết quả, nhóm khác nhận xét, bổ sung.
- **Kết luận, nhận định:** GV nhận xét, đánh giá và chuẩn kiến thức.

Loại tệp được nhận biết nhờ phần mở rộng, gồm những kí tự sau dấu chấm cuối cùng trong tên tệp. Loại tệp cũng cho biết phần mềm ứng dụng nào có thể được dùng với nó.

Phần mở rộng của tệp thông thường có từ một đến ba kí tự. Tuy nhiên một số phần

ề ứng dụng cho phép phần mở rộng nhiều hơn ba kí tự

- Dự kiến sản phẩm: 1 – f; 2 – c; 3 – a; 4 – b; 5 – e; 6 – d.
- **Chuyển giao nhiệm vụ 2:** Gv yêu cầu học sinh đọc thông tin SGK trả lời câu hỏi ở nhiệm vụ 2
- **Thực hiện nhiệm vụ:** HS đọc nội dung trong SGK và rút ra câu trả lời.
- **Báo cáo, thảo luận:** HS trả lời câu hỏi, học sinh khác nhận xét
- **Kết luận, nhận định:** GV nhận xét, đánh giá và chuẩn kiến thức.
- **Sản phẩm dự kiến:**
Phần mềm ứng dụng là các chương trình máy tính cho phép người sử dụng thực hiện những công việc cụ thể và thường xử lý những loại dữ liệu cụ thể.
 Một số phần mềm ứng dụng đã sử dụng: phần mềm sơ đồ tư duy, phần mềm lập trình trực quan, trình duyệt
- **Chuyển giao nhiệm vụ 3:** GV đặt câu hỏi

1. Em hãy chỉ ra những phần mềm ứng dụng trong các phương án sau: !:
 A. Linux. B. Gmail. C. UnikeyNT.
 D. Windows 8. E. Zalo. F. Windows Media Player.
2. Em hãy chỉ ra các loại tệp có thể sử dụng được với Windows Media Player.
 A. .mp3. B. .jpg. C. .avi. D. .mp4. E. .txt.

- **Thực hiện nhiệm vụ:** Học sinh suy nghĩ cá nhân
- **Báo cáo, thảo luận:** HS trả lời câu hỏi, học sinh khác nhận xét
- **Kết luận, nhận định:** GV nhận xét, đánh giá và chuẩn kiến thức.
- **Sản phẩm dự kiến:**
 Câu 1: B, D, E
 Câu 2: A, C, D
- **Chuyển giao nhiệm vụ 4:** GV đặt câu hỏi:
 Phân biệt vai trò khác nhau của hệ điều hành và phần mềm ứng dụng với sự vận hành của máy tính?
 Yêu cầu học sinh làm việc cá nhân đọc thông tin trong sách giáo khoa suy nghĩ trả lời.
- **Thực hiện nhiệm vụ:** Học sinh đọc thông tin trong sách giáo khoa
- **Báo cáo, thảo luận:** HS trả lời câu hỏi, học sinh khác nhận xét
- **Kết luận, nhận định:** GV nhận xét, đánh giá và chuẩn kiến thức.

Bảng 2.1. Phân biệt hệ điều hành và phần mềm ứng dụng

Tiêu chí	Hệ điều hành	Phần mềm ứng dụng
Tương tác với phần cứng	Trực tiếp quản lý và vận hành phần cứng như bàn phím, chuột, màn hình, máy in,...	Tương tác với phần cứng thông qua hệ điều hành.
Sự cần thiết	Phải cài đặt đầu tiên để máy tính có thể hoạt động được.	Có thể cài đặt hoặc không tùy theo yêu cầu của người sử dụng.
Phụ thuộc	Tạo môi trường để cài đặt và chạy phần mềm ứng dụng.	Chạy trong môi trường hệ điều hành. Được lựa chọn phù hợp với hệ điều hành.
Ví dụ	Windows, Linux, MacOS,... (cho máy tính). Android, iOS,... (cho điện thoại thông minh hoặc máy tính bảng).	Mind Maple, Mind Manager,... (phần mềm sơ đồ tư duy), MS Word, Writer,... (phần mềm soạn thảo văn bản), MS Paint, Draw, Photoshop (phần mềm xử lý ảnh),...

– Sản phẩm dự kiến:

Hệ điều hành là phần mềm được sử dụng để quản lý các thành phần của máy tính và điều khiển máy tính hoạt động.

Phần mềm ứng dụng được dùng để thực hiện yêu cầu xử lý thông tin cụ thể của người sử dụng.

3. Hoạt động luyện tập (5p)

a) Mục tiêu: Học sinh sử dụng các kiến thức đã học về hệ điều hành và phần mềm ứng dụng để trả lời câu hỏi

b) Nội dung:

1. Em hãy nêu các chức năng của hệ điều hành.

2. Phát biểu nào sau đây là **sai**?

- A. Người sử dụng xử lý những yêu cầu cụ thể bằng phần mềm ứng dụng.
- B. Để phần mềm ứng dụng chạy được trên máy tính phải có hệ điều hành.
- C. Để máy tính hoạt động được phải có phần mềm ứng dụng.
- D. Để máy tính hoạt động được phải có hệ điều hành.

c) Sản phẩm: Đáp án

Câu 1: Hệ điều hành có 3 chức năng cơ bản:

- Quản lý và điều khiển hoạt động chung của máy tính.
- Quản lý dữ liệu.
- Cung cấp cho con người môi trường tương tác với máy tính và chạy các phần mềm ứng dụng.

Câu 2: C

d) Tổ chức thực hiện:

- **Chuyển giao nhiệm vụ:** GV đặt câu hỏi, yêu cầu học sinh làm việc cá nhân
- **Thực hiện nhiệm vụ:** HS suy nghĩ, làm việc cá nhân; giáo viên hướng dẫn giúp đỡ
- **Báo cáo, thảo luận:** HS báo cáo kết quả, học sinh khác nhận xét
- **Kết luận, nhận định:** GV nhận xét, đánh giá và chuẩn kiến thức.

4. Hoạt động 4 vận dụng (5p)

a) Mục tiêu: Học sinh sử dụng các kiến thức đã học về hệ điều hành và phần mềm ứng dụng để trả lời câu hỏi

b) Nội dung: Khi tải Scratch để cài đặt lên máy tính, tại sao cần chọn phiên bản phù hợp với hệ điều hành trên máy tính của em?

c) Sản phẩm: Câu trả lời của học sinh

d) Tổ chức thực hiện:

- **Chuyển giao nhiệm vụ:** GV đặt câu hỏi, yêu cầu học sinh làm việc cá nhân
- **Thực hiện nhiệm vụ:** HS làm việc cá nhân, suy nghĩ; giáo viên hướng dẫn, giúp đỡ
- **Báo cáo, thảo luận:** HS trả lời câu hỏi, học sinh khác nhận xét
- **Kết luận, nhận định:** GV nhận xét, đánh giá và chuẩn kiến thức.
- **Sản phẩm dự kiến:**
Khi cài đặt phần mềm ứng dụng lên máy tính, cần phải chọn phiên bản phù hợp với hệ điều hành. Nếu lựa chọn không đúng, phần mềm cài đặt sẽ không chạy được vì nó phụ thuộc vào hệ điều hành.

PHIẾU HỌC TẬP

Phiếu học tập số 1

Em hãy ghép mỗi loại tệp ở cột bên trái với một phần mở rộng tệp phù hợp ở cột bên phải:

Loại tệp	Phần mở rộng
1) Tài liệu word	a) jpg, png, bmp
2) Chương trình Scratch	b) exe, com, bat, msi
3) Hình ảnh	c) sb, sb2, sb3
4) Ứng dụng	d) ppt, pptx
5) Trang web	e) htm, html
6) Bài trình bày Power point	f) doc, docx

Duyệt của Tổ CM

Tổ phó

Người soạn

Bùi Thị Phương Thảo

Nguyễn Thị Phương Diễm